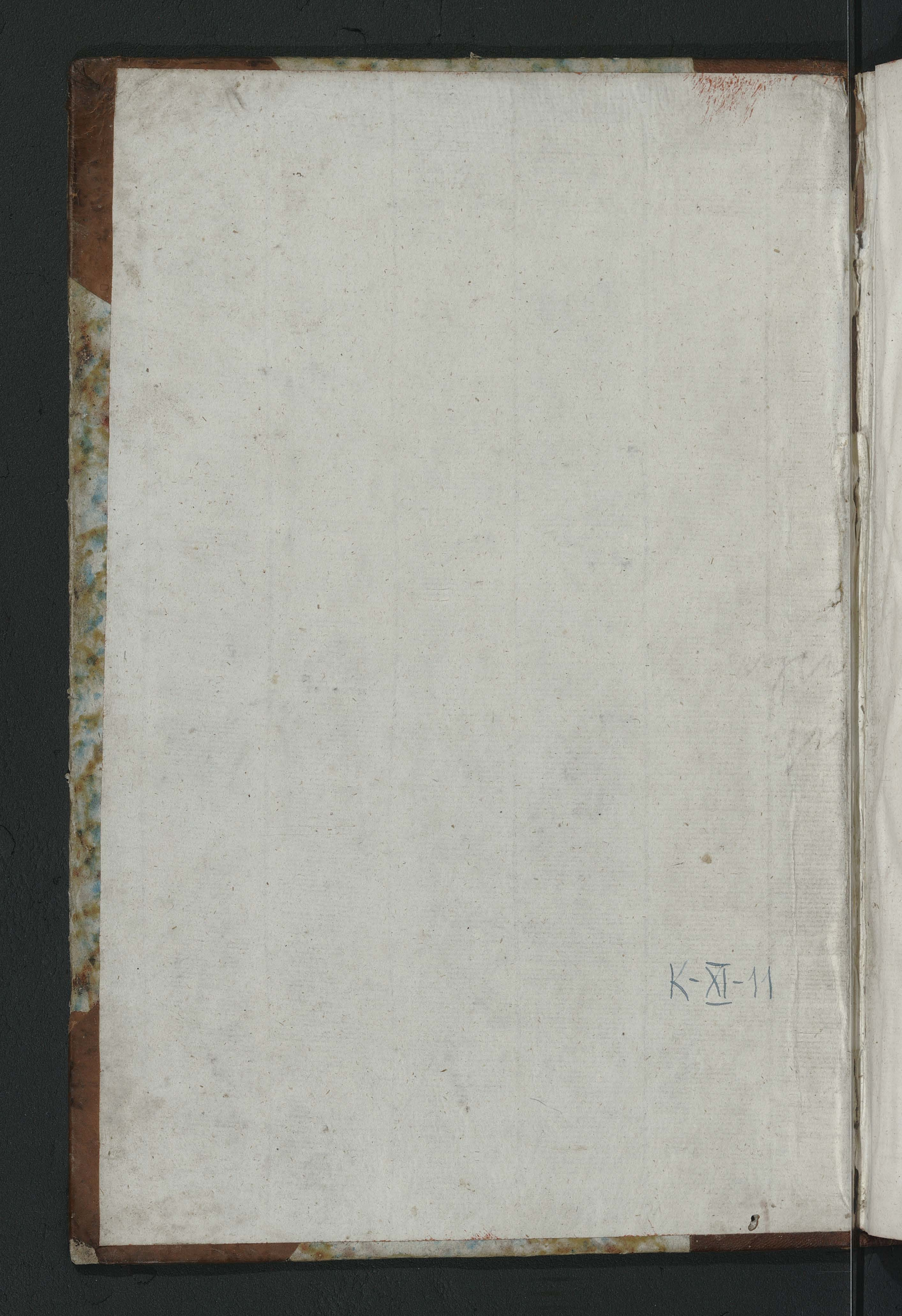
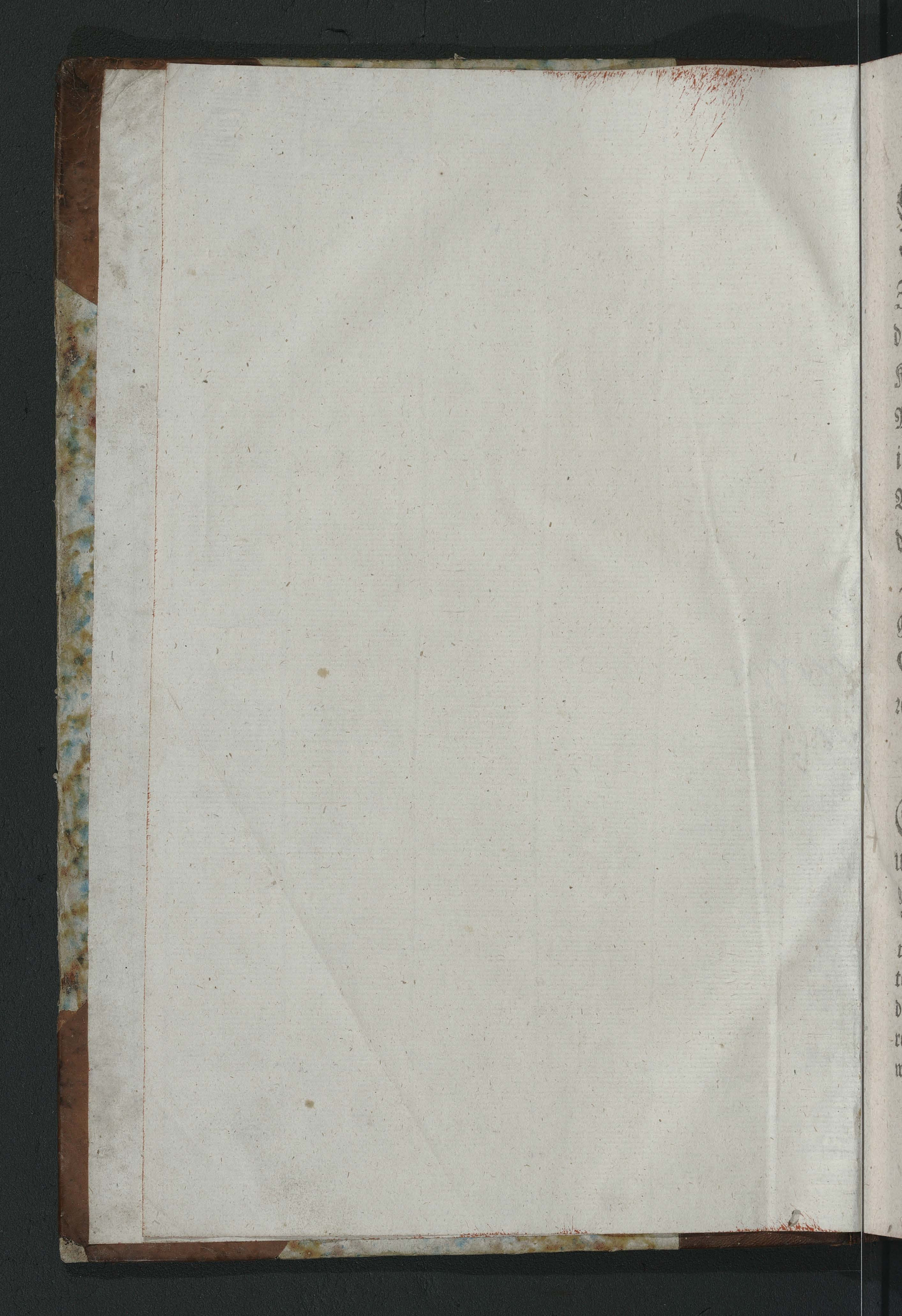

Wir Franz der Zweyte, von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König in Germanien, zu Ungarn, Böheim, Galizien und Lodomerien rc. Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund und zu Lothringen, Großherzog zu Toskana rc.

My Franciszek Wtóry, z Bozey Łaski Obrany Cesarz Rzymski, po wszystkie czasy Pomnożyciel Rzeszy, Król Niemiecki, Węgierski, Czeski, Gallicyi y Lodomeryi &c. Arcy-Xiąże Austryi, Xiąże Burgundyi y Lotharyngii, Wielki Xiąże Toskański &c. &c.

Um den schädlichen Folgen vorzubeugen, welche aus dem Mißbrauche des **Giftes** für das Leben sowohl, als die Gesundheit der Menschen entstehen können, werden nachfolgende Vorsichten und Beobachtungen, unter denen allein der Kauf und Verkauf des **Giftes** in Zukunft gestattet ist, zur allgemeinen Richtschnur festgesetzet.

Zapobiegaiąc szkodliwym skutkom, iakie z złego T r u c i z n y używania tak dla życia, iako i zdrowia ludzkiego wynikać mogą, podaią się za powszechne Prawidła następuiące przestrogi i Rozporządzenia, pod któremi iedynie dozwolone iest napotym kupno i przedaż Trucizny,

1tens: Ist der Handel **mit dem Arsenikum**, und überhaupt mit allen **Gattungen Giftes**, in der Hauptstadt Krakau erlaubt, auf dem Lande aber nur in drey Städten eines jeden Kreises, welche das Kreisamt zu bestimmen hat, gestattet.

Popierwsze. Kupczenie Arszennikiem, i wszelkim ogólnie Trucizny rodzaiem pozwala się w głównym Mieście Krakowie, a zaś w Prowincyi w trzech tylko Miastach każdego Cyrkułu, od tegoż wyznaczyć się maiących.

2tens: Außer den zur Führung **der Gifte** ohnehin berechtigten Apothekern, wird der Giftverkauf in der Hauptstadt **dreyen**, und in jeder der oberwähnten Städte **zweyen sicheren, wohlbekannten Handelsleuten** von der Ortsobrigkeit überlassen werden.

Podrugie: Oprócz Aptèkarzow maiących pozwolenie do trzymania Trucizny, Zwierzchność mieyscowa przedawanie Trucizny w głównym mieście trzem, a zaś w każdym z pomienionych wyżey Miast dwóm zaufnym, i dobrze znanym kupcom poruczy.

3tens: Die hiezu gewählten Individuen sind dem Kreisamte anzuzeigen, welches sie mit besonderen Erlaubnißscheinen unentgeldlich versehen wird.

Potrzecie: Wybrane do tego osoby maią bydź Urzędowi Cyrkularnemu wymienione, który osobom tym szczególne Paszporta, czyli pozwalaiące pismo bezpłatnie wyda.

4tens: Wer außer den Apothekern und den dazu eigens befugten Handelsleuten, im **Verkaufe des Arsenikums**, oder was immer für eines anderen **Giftes** betreten

Poczwarte: Ktoby oprócz Aptèkarzow, i kupców właściwie na to pozwolenie maiących Arszennik, lub inną bądź iaką Truciznę przedawać wa-

wird,

wird, **verlieret** nicht allein die **Waare**, sondern wird nach Umständen noch besonders bestrafet werden; daher sind

żył się, takowy nietylko towar swóy utraci, lecz nadto podług okoliczności zosobna ieszcze ukaranym zostanie. Dlaczego „

5[tens]: Alle Händler und Hausirer mit sogenannten **Katzen- und Mäusepulver**, oder anderen **Gattungen Giftes**, ohne weiteren anzuhalten, und nebst den ihnen abzunehmenden Waaren an das Kreisamt zur gesetzmässigen Behandlung abzuliefern.

Popiąte: Wszyscy kupcy publicznie, lub prywatnie po domach przedaiący, z tak nazwanym Proszkiem na Szczury i na Myszy, albo z innym trucizny rodzaiem maią bydź natychmiast przytrzymani, i wraz z towarami maiącemi im bydź odebranemi do Urzędu Cyrkularnego dla postąpienia z niemi podług Praw odesłani będą.

6[tens]: Was die Aufbewahrung und den Verkauf **des Giftes** selbst betrifft, haben sowohl die Apotheker, als auch die zum diesfälligen Verkaufe berechtigten Handelsleute, den Vorrath **an Gift** allzeit in **wohlverschlossenen Behältnissen**, und abgesöndert von den andern Medikamenten, Waaren und Geräthschaften, aufzubehalten, den Verkauf entweder selbst zu besorgen, oder dazu ein eigenes **vertrautes, erfahrnes** und **ver-**

Poszóste: Co się samego trzymania, i przedawania trucizny tycze, tedy tak Aptèkarze, iako i kupcy do takowego przedawania moc maiący powinni Zapas trucizny zawsze w należycie zamkniętym Naczyniu, i oddzielnie od innych Medykamentow, towarow, i sprzętow trzymać, i albo sami przez siebie przedawać, lub osobę do tego właściwą, zaufną, doświadczoną, i pewną

läßliches **Individuum** zu bestimmen, niemal aber den Verkauf des **Giftes** an Lehrlinge, oder andere unzuverläßige Personen, unter ihrer eigenen strengen Verantwortung und Bestrafung zu überlassen.

7tens: Jeder Apotheker und zum Giftverkaufe berechtigte Handelsmann hat von nun an ein eigenes Buch zu führen, worin der Name, Karakter und Wohnort des **Giftkäufers**, die Gattung und Menge des abgenommenen **Giftes**, dann das Jahr, der Monat und Tag des geschehenen Kaufes, deutlich und bestimmt einzutragen ist.

Derjenige, bey welchem kein solches Einschreibbuch, oder ein solches, welches nach vorbesagter Anordnung nicht vorschriftmäßig verfaßt ist, vorgefunden wird, verfällt das erstemal in eine **Strafe** von sechs **Dukaten**, welche das zweytemal **verdoppelt**, im weiteren Uebertretungsfalle aber den **vierfachen Strafbetrag**, und

postanowić, nigdy zaś przedawania Trucizny chłopcom na Nauce będącym, albo innym niepewnym Osobom, pod własną swą ciężką odpowiedzią, i karą dozwalać nie maią.

Posiódme: Każdy Aptèkarz, i Kupcy do przedawania Trucizny pozwolenie maiący powinni odtąd książkę osobną trzymać, w którey Imie, Charakter, i mieysce pomieszkania truciznę kupuiącego, tudzież rodzay, i ilość wziętey trucizny, potym Rok, Miesiąc, i dzień, kiedy takowa trucizna była kupiona, dokładnie, i wyraźnie wpisywać należy.

Ten, u którego takowa do zapisywania książka nie znaydowałaby się, lub która do wyższego Rosporządzenia niestosownie urządzonąby była; za pierwszym razem karę sześciu Czerwonych złotych, za drugim razem podwoioną, w dalszym zaś wykroczenia przypadku poczwórną tèyże kary ilość,

den

den **Verlust des Verkaufsrechtes** nach sich ziehen wird.

8tens: Jedermann, der **Gift** von was immer für einer Gattung, und zu was immer für einen Gebrauch kaufen will, hat von seiner Ortsobrigkeit, oder dem Ortsvorsteher, und zwar in Provinzialstädten vom Magistrate, oder in der Hauptstadt Krakau von der Polizeydirekzion, auf dem Lande aber vom obrigkeitlichen Wirthschaftsamte **einen schriftlichen Schein**, in welchem die Absicht, wozu das **Gift** in der angezeigten Menge verwendet werden soll, erklärt seyn muß, beyzubringen, und diesen **Schein** dem Verkäufer zu seinem jedesmaligen Ausweise zurück zu lassen; ohne einen solchen **Schein** darf Niemanden einiges Gift unter keinem Vorwande verabfolget werden. Der dawider handelnde Verkäufer wird das erstemal mit zehn **Dukaten**, das zweytemal hingegen, und zwar der Handelsmann mit **Entziehung der Verkaufsbefugniß**, der Apotheker aber mit **dem Verlust seines Gewerbes** bestraft werden.

iakoteż Utratę Prawa Przedaży na siebie ściągnie.

Poóſme: Kadżdy iakiego bądź rodzaiu, i ku iakowemu bądź używaniu trucizne kupić chcący, ma od ſwey mieyſcowey Zwierzchności, albo od Przełożonego mieyſcowego, i w prawdzie: w Mieście Prowincyonalnym od Magiſtratu, albo w głównym Mieście Krakowie od Policyiney Dyrekcyi, w kraiu zaś od Officyalisty Dominikalnego pozwolenie na pismie okazać, w którym zamiar, do czego ta trucizna w okazaney ilości służyć powinna, obiaśniony bydź ma, niemnièy pismo te przedaiącemu dla każdego wywodu iego zoſtawione bydź muſi, bez takowego zaś piſma iakiey bądź trucizny pod żadnym pozorem nikomu wydawać nie wolno. Przedaiący, któryby Przepiſu tego nie zachował, za pièrwſzym razem dzieſięćma Czerwonemi złotemi, za powtórnym zaś razem kupiec odebraniem mu pozwolenia przedaży, Ap-

9^tens^: Sollte jedoch Jemand ohne obrigkeitlichen Schein Gift zu kaufen verlangen, ſo iſt ein ſolcher Käufer nicht allein ab- und zur Beybringung eines magiſtratual- oder wirthſchaftsämtlichen Scheins anzuweiſen, ſondern auch um ſeinen Namen, Karakter, die Abſicht des Gebrauches u. ſ. w. zu befragen, und wenn derſelbe verdächtig ſchiene, **ohne weiters anzuhalten**, dann hievon der **Obrigkeit** ſogleich **die Anzeige** zu machen.

10^tens^: Alle dieſe Vorſichten, welche in Beziehung auf den Giftverkauf hier vorgeſchrieben ſind, haben die Apotheker auch in Anſehung der **abtreibenden Arzneyen** zu beobachten, und derley Mittel ohne ausdrückliche ſchriftliche Bewilligung eines Arztes Niemanden, ſelbſt Wehmüttern (Hebammen), bey Vermeidung der geſetzmäſſigen Strafe zu verabfolgen.

tèkarz zaś utraceniem ſwego handlu ukaranym zoſtanie.

Podziewiąte: Gdyby iednak bez okazania od Zwièrzchności piſma pozwalaiącego kupić truciznę żądano; takowy kupuiący nietylko zawrócony, i aby od Magiſtratu, lub od Dominikalnego Urzędnika piſmo przyniósł, odesłany, aleteż ò ſwe Imie, charakter, Zamiar Użycia, i t. d. zapytany, i ieżliby tenże podeyźrzanym bydź ſię zdawał, natychmiaſt przytrzymany, i potym do Zwièrzchności niezwłocznie doniesiony bydź powinien.

Podzieſiąte: Wſzelkie przeſtrogi względem przedawania trucizny przepiſane maią Aptèkarze nawet względem Lèkarſtw poronienie ſprawuiących zachować, i takowych Srzodków bez wyraźnego pozwolenia od iakiego Lekarza na piſmie danego, dla nikogo, nawet dla ſamych Akuſzerek, czyli Bab, pod nieuchronnym przez Prawo naznaczonym ukaraniem wydawać nie powinni.

Ge-

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 20. Dezember 1796. Unserer Regierung im fünften Jahre.

Dan w Naszym głównym i Rezydencyonalnym Mieście Wiedniu dnia 20. Grudnia 1796. Panowania Naszego piątego Roku.

Franz.

Procopius Comes à Lazanzki,
Reg^is Boh^iæ Sup^us & A. A. pr^mus Canc^ius

Ad Mandatum Sacræ Cæs^æ
Regiæ Majestatis proprium.
Leopold Freyherr von Haan.

